

VERSION PROVISOIRE

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive comprend aussi le compte rendu analytique bilingue. Les annexes sont reprises dans une brochure séparée.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

VOORLOPIGE VERSIE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie bevat ook het tweetalige beknopt verslag. De bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTEGRAL

COMMISSION DE L'INTERIEUR, DE LA SECURITE,
DE LA MIGRATION ET DES MATIERES
ADMINISTRATIVES

INTEGRAAL VERSLAG

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN BESTUURSZAKEN

Mardi**18-10-2022****Après-midi****Dinsdag****18-10-2022****Namiddag**

*Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs.
Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit
avant le*

24/10/2022, à 16 heures

au Service du Compte rendu intégral.

e-mail: CRIV@lachambre.be

*De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij
kunnen hun correcties schriftelijk
meedelen vóór*

24/10/2022, om 16 uur

aan de Dienst Integraal Verslag.

e-mail: CRIV@dekamer.be

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
cd&v	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Débat d'actualité sur des cyberattaques et questions jointes de	1
- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'attribution des cyberattaques à des groupes chinois de pirates informatiques" (55029671C)	1
- Bert Moyaers à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les cyberattaques mettant à mal les relations diplomatiques entre la Chine et la Belgique" (55029676C)	1
- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La cyberstratégie 2.0, la cyberattaque contre la Chancellerie et les fuites de mots de passe" (55029765C)	1
- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le piratage de la Chancellerie du premier ministre" (55029827C)	1
- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La loi sur la cyberrésilience" (55030228C)	1
- Daniel Senesael à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La tentative de cyberattaque envers la Chancellerie" (55030235C)	1
- Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le 'hacking' du SPF Chancellerie du Premier Ministre" (55030714C) <i>Orateurs: Bert Moyaers, Barbara Pas, présidente du groupe VB, Daniel Senesael, Alexander De Croo, premier ministre</i>	1
Questions jointes de	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "La stabilisation ou l'évaluation de l'effort budgétaire fixe" (55029498C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "Le niveau d'ambition restant du gouvernement en matière budgétaire" (55029499C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "Le comité de monitoring" (55029520C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La situation budgétaire" (55030730C)	6
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "La	6

INHOUD

Actualiteitsdebat over cyberaanvallen en toegevoegde vragen van	1
- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toewijzing van cyberaanvallen aan Chinese hackersgroepen" (55029671C)	1
- Bert Moyaers aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Cyberaanvallen die de Chinees-Belgische diplomatieke relaties naar een dieptepunt duwen" (55029676C)	1
- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De cyberstrategie 2.0, de cyberaanval op de Kanselarij en de gelekte paswoorden bij de politie" (55029765C)	1
- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De hack bij de Kanselarij van de eerste minister" (55029827C)	1
- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De Cyber Resilience Act" (55030228C)	1
- Daniel Senesael aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De poging tot een cyberaanval op de Kanselarij" (55030235C)	1
- Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De hack van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister" (55030714C) <i>Sprekers: Bert Moyaers, Barbara Pas, voorzitter van de VB-fractie, Daniel Senesael, Alexander De Croo, eerste minister</i>	1
Samengevoegde vragen van	5
- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De stabilisering of de evaluatie van de vaste begrotingsinspanning" (55029498C)	5
- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De resterende begrotingsambities van de regering" (55029499C)	5
- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "Het monitoringcomité" (55029520C)	5
- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toestand van de begroting" (55030730C)	5
- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De nood aan	5

nécessité de procéder à de profondes réformes afin de préserver les finances publiques" (55029653C)		grondige hervormingen om de overheidsfinanciën te vrijwaren" (55029653C)	
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le déficit budgétaire" (55030221C)	6	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het begrotingstekort" (55030221C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le rapport du Comité de monitoring" (55030513C)	6	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het rapport van het Monitoringcomité" (55030513C)	6
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'impact du rapport du Comité de monitoring sur la politique gouvernementale" (55030521C)	6	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De impact van het rapport van het Monitoringcomité op het regeringsbeleid" (55030521C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La fiabilité des tableaux budgétaires" (55031153C)	6	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De geloofwaardigheid van de begrotingstabel" (55031153C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le tableau budgétaire et la réforme des pensions" (55031155C)	6	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het begrotingsakkoord en de pensioenhervorming" (55031155C)	6
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord budgétaire et la réforme du marché de l'emploi" (55031158C) <i>Orateurs: Sander Loones, Alexander De Croo, premier ministre</i>	6	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het begrotingsakkoord en de arbeidsmarkthervorming" (55031158C) <i>Sprekers: Sander Loones, Alexander De Croo, eerste minister</i>	6
Question de Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "Les travaux et les modifications dans le cadre du plan RRF" (55029517C) <i>Orateurs: Sander Loones, Alexander De Croo, premier ministre</i>	10	Vraag van Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De werkzaamheden en de aanpassingen in het kader van het plan RRF" (55029517C) <i>Sprekers: Sander Loones, Alexander De Croo, eerste minister</i>	10
Question de Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "Le fédéralisme de coopération dans le cadre de la politique étrangère" (55029623C) <i>Orateurs: Sander Loones, Alexander De Croo, premier ministre</i>	11	Vraag van Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "Het samenwerkingsfederalisme op het stuk van het buitenlands beleid" (55029623C) <i>Sprekers: Sander Loones, Alexander De Croo, eerste minister</i>	11
Questions jointes de	12	Samengevoegde vragen van	12
- Ellen Samyn à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "L'état d'avancement de la réforme des pensions" (55029648C)	12	- Ellen Samyn aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De stand van zaken over de pensioenhervorming" (55029648C)	12
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre, chargé des AET et AEUR) sur "Les dissensions au sein du gouvernement à propos de l'accord sur les pensions" (55029652C) <i>Orateurs: Ellen Samyn, Alexander De Croo, premier ministre</i>	12	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De onenigheid binnen de regering over de pensioendeal" (55029652C) <i>Sprekers: Ellen Samyn, Alexander De Croo, eerste minister</i>	12
Question de François De Smet à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les indemnités de logement et les logements de fonction concédés aux ministres fédéraux" (55030145C) <i>Orateurs: François De Smet, Alexander De</i>	13	Vraag van François De Smet aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De verblijfsvergoedingen en de dienstwoningen voor de federale ministers" (55030145C) <i>Sprekers: François De Smet, Alexander De</i>	13

Croo, premier ministre		Croo, eerste minister	
Question de Anneleen Van Bossuyt à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La position du gouvernement belge en ce qui concerne le génie génétique" (55030171C) <i>Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, Alexander De Croo, premier ministre</i>	14	Vraag van Anneleen Van Bossuyt aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het standpunt van de Belgische regering inzake gentechnologie" (55030171C) <i>Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, Alexander De Croo, eerste minister</i>	14
Question de Reccino Van Lommel à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le rapport du groupe d'experts sur le pouvoir d'achat" (55029422C) <i>Orateurs: Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, premier ministre</i>	16	Vraag van Reccino Van Lommel aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het koopkrachtrapport van de expertengroep" (55029422C) <i>Sprekers: Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, eerste minister</i>	16
Questions jointes de	17	Samengevoegde vragen van	17
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'état de la question du traité avec l'Iran" (55029978C)	17	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stand van zaken van het verdrag met Iran" (55029978C)	17
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Assadollah Assadi" (55030246C)	17	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Assadollah Assadi" (55030246C)	17
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le transfert entre la Belgique et l'Iran de personnes ayant fait l'objet d'un jugement" (55030519C) <i>Orateurs: Peter De Roover, président du groupe N-VA, Alexander De Croo, premier ministre</i>	17	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De overbrenging van België naar Iran en vice versa van personen over wie een vonnis werd gewezen" (55030519C) <i>Sprekers: Peter De Roover, voorzitter van de N-VA-fractie, Alexander De Croo, eerste minister</i>	17
Questions jointes de	18	Samengevoegde vragen van	18
- Theo Francken à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La guerre menée par la Russie en Ukraine" (55030224C)	18	- Theo Francken aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De Russische oorlog in Oekraïne" (55030224C)	18
- Anneleen Van Bossuyt à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le paquet de sanctions contre la Russie" (55030751C) <i>Orateurs: Anneleen Van Bossuyt, Alexander De Croo, premier ministre</i>	18	- Anneleen Van Bossuyt aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het sanctiepakket tegen Rusland" (55030751C) <i>Sprekers: Anneleen Van Bossuyt, Alexander De Croo, eerste minister</i>	18
Questions jointes de	20	Samengevoegde vragen van	20
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La politique gouvernementale relative à la hausse des factures d'énergie" (55030239C)	20	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het regeringsbeleid met betrekking tot de stijgende energiefacturen" (55030239C)	20
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La politique du gouvernement en matière d'approvisionnement énergétique" (55030245C)	20	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het regeringsbeleid met betrekking tot de energievoorziening" (55030245C)	20
- Thierry Warmoes à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La suite de l'accord de principe avec ENGIE" (55030429C)	21	- Thierry Warmoes aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het vervolg van het principeakkoord met ENGIE" (55030429C)	20
- Peter Mertens à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'écémage des surprofits	21	- Peter Mertens aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het afromen van de nucleaire	20

nucléaires et le deal avec ENGIE" (55030430C)		overwinsten en de deal met ENGIE" (55030430C)	
- Thierry Warmoes à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'écroulement des surprofits générés par le nucléaire et le deal avec ENGIE" (55030432C)	21	- Thierry Warmoes aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het afkomen van de nucleaire overwinsten en de deal met ENGIE" (55030432C)	20
- Reccino Van Lommel à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les négociations avec ENGIE Electrabel" (55030444C)	21	- Reccino Van Lommel aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onderhandelingen met ENGIE Electrabel" (55030444C)	20
- Reccino Van Lommel à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'absence d'un impôt sur les surprofits" (55030446C)	21	- Reccino Van Lommel aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het uitblijven van een overwinstbelasting" (55030446C)	20
- Reccino Van Lommel à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le plafonnement des prix de l'énergie" (55030451C)	21	- Reccino Van Lommel aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het prijsplafond voor energie" (55030451C)	20
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'impôt sur les surprofits des entreprises énergétiques" (55030791C)	21	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De overwinstbelastingen op energiebedrijven" (55030791C)	20
- Peter De Roover à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le rôle de l'énergie nucléaire dans le mix énergétique belge" (55031190C) <i>Orateurs: Peter De Roover, président du groupe N-VA, Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, premier ministre</i>	21	- Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De rol van kernenergie in de Belgische energiemix" (55031190C) <i>Sprekers: Peter De Roover, voorzitter van de N-VA-fractie, Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, eerste minister</i>	20
Question de Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La stabilité du système financier" (55030514C) <i>Orateurs: Sander Loones, Alexander De Croo, premier ministre</i>	24	Vraag van Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De stabiliteit van het financiële systeem" (55030514C) <i>Sprekers: Sander Loones, Alexander De Croo, eerste minister</i>	24
Question de Yngvild Ingels à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'annonce du nouveau plan de sécurité" (55030929C) <i>Orateurs: Yngvild Ingels, Alexander De Croo, premier ministre</i>	26	Vraag van Yngvild Ingels aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De aankondiging van het nieuwe veiligheidsplan" (55030929C) <i>Sprekers: Yngvild Ingels, Alexander De Croo, eerste minister</i>	26
Questions jointes de	28	Samengevoegde vragen van	28
- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les réformes institutionnelles, et en particulier la défédéralisation des soins de santé" (55030705C)	28	- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De institutionele hervormingen, meer bepaald de defederalisering van de gezondheidszorg" (55030705C)	28
- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les réformes institutionnelles" (55031068C)	28	- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De institutionele hervormingen" (55031068C)	28
- Sander Loones à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'exécution du volet institutionnel de l'accord de gouvernement" (55031146C) <i>Orateurs: Barbara Pas, présidente du groupe VB, Sander Loones, Alexander De Croo, premier ministre</i>	28	- Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De uitvoering van de institutionele passages in het regeerakkoord" (55031146C) <i>Sprekers: Barbara Pas, voorzitter van de VB-fractie, Sander Loones, Alexander De Croo, eerste minister</i>	28

COMMISSION DE L'INTERIEUR,
DE LA SECURITE, DE LA
MIGRATION ET DES MATIERES
ADMINISTRATIVES

du

MARDI 18 OCTOBRE 2022

Après-midi

COMMISSIE VOOR
BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN
BESTUURSZAKEN

van

DINSDAG 18 OKTOBER 2022

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.09 uur en voorgezeten door de heer Ortwin Depoortere.

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 09 et présidée par M. Ortwin Depoortere.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

01 Actualiteitsdebat over cyberaanvallen en toegevoegde vragen van

- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toewijzing van cyberaanvallen aan Chinese hackersgroepen" (55029671C)

- Bert Moyaers aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Cyberaanvallen die de Chinees-Belgische diplomatieke relaties naar een dieptepunt duwen" (55029676C)

- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De cyberstrategie 2.0, de cyberaanval op de Kanselarij en de gelekte paswoorden bij de politie" (55029765C)

- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De hack bij de Kanselarij van de eerste minister" (55029827C)

- Michael Freilich aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De Cyber Resilience Act" (55030228C)

- Daniel Senesael aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De poging tot een cyberaanval op de Kanselarij" (55030235C)

- Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De hack van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister" (55030714C)

01 Débat d'actualité sur des cyberattaques et questions jointes de

- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'attribution des cyberattaques à des groupes chinois de pirates informatiques" (55029671C)

- Bert Moyaers à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les cyberattaques mettant à mal les relations diplomatiques entre la Chine et la Belgique" (55029676C)

- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La cyberstratégie 2.0, la cyberattaque contre la Chancellerie et les fuites de mots de passe" (55029765C)

- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le piratage de la Chancellerie du premier ministre" (55029827C)

- Michael Freilich à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La loi sur la cyberrésilience" (55030228C)

- Daniel Senesael à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La tentative de cyberattaque envers la Chancellerie" (55030235C)

- Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le 'hacking' du SPF Chancellerie du Premier Ministre" (55030714C)

De voorzitter: De heer Freilich is niet aanwezig.

01.01 Bert Moyaers (Vooruit): Mijnheer de eerste minister, de Belgische regering heeft in juli bevestigd dat achter de twee ernstige cyberaanvallen van 2021 op de ministeries van Binnenlandse Zaken en Defensie Chinese hackers schuilgingen. Het is uiterst uitzonderlijk dat cyberaanvallen openlijk worden toegeschreven aan een ander land.

Onze soevereiniteit, democratie en veiligheid werden aanzienlijk geraakt. België heeft hiervoor de Chinese ambassadeur op het matje geroepen.

Het is de jongste jaren immers steeds meer duidelijk geworden dat China routinematig aan digitale spionage doet, zowel tegen rivale als bevriende staten.

Volgens de Verenigde Staten is de manier waarop China landen aanvalt ongezien en uniek. De Nederlandse inlichtingendienst noemt het een ideaal businessmodel, en waarschuwt rondom het offensieve cyberprogramma van Peking. China bespioneert andere staten en probeert ze te beïnvloeden of hun vitale infrastructuur te saboteren.

Ik heb daarover de volgende vragen.

Welke reactie bracht de vingerwijzing teweeg bij de Chinese ambassadeur?

Kan België zich voldoende beschermen tegen toekomstige aanvallen?

Sinds eind 2021 is er een nationale veiligheidsstrategie die waarschuwt voor de oplopende kosten en de schade van cyberaanvallen. Is er een verder groeiplan voor de investeringen in cybersecurity?

01.02 Barbara Pas (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar mijn schriftelijk ingediende vraag.

Op 19 mei 2021 kondigde u tijdens een bedrijfsbezoek aan dat u van België "één van de minst kwetsbare landen in Europa wil maken voor cyberaanvallen". Een dag later boog de Nationale Veiligheidsraad zich al over een nieuwe cyberveiligheidsstrategie.

Op 27 mei 2021 bevestigde u dat hackers twee jaar lang toegang hadden tot de FOD Binnenlandse Zaken. U ontkende dat ze "toegang hadden tot persoons- of geclassificeerde gegevens".

Op 29 mei schrijft de Tijd dat "sinds vorig jaar al zeker 13 cyberincidenten gemeld zijn gericht tegen de kritische infrastructuur van ons land".

Op 27 april 2022 blijkt dat de militaire inlichtingendienst ADIV, routers en servers van het Chinese bedrijf Huawei aangeschaft heeft voor zijn internetverbinding. Nochtans, op 20 december 2021 gaf moest het ministerie van Defensie toegeven dat ze getroffen zijn door een cyberaanval die een deel van de activiteiten van Defensie heeft platgelegd.

Nu blijkt dat uw Kanselarij het 'slachtoffer' van een

cyberaanval was.

Waarom moeten we 3 weken na de feiten via de pers vernemen dat dit gebeurde? Vond u een waarschuwing niet nodig?

Waar blijft u met uw ambities om "een gepaste bewustzijns campagne te voeren rond cyberveiligheid voor alle stakeholders?"

Wanneer precies is de aanval gebeurd en wanneer is die opgemerkt door het Centrum voor Cybersecurity?

Hoe kunnen, Binnenlandse Zaken, Defensie én uw Kanselarij in één jaar tijd slachtoffer worden van hackers?

Welke maatregelen hebt u genomen sinds de eerste aanval op FOD Defensie en BiZa?

Zijn er persoonsgegevens van politieambtenaren of overheidspersoneel ontvreemd? Klopt het dat hun computersystemen, incl. paswoord volledig gereset moesten worden?

Welke andere "organisaties van vitaal belang" zijn deze legislatuur voorwerp geweest van cyberaanvallen?

Geloof u dat goed op weg bent om "van België tegen 2025" het minst kwetsbare land van Europa te maken in het Cybersecurity domein?

Wat zijn de evaluatie en de aanbevelingen van het overlegplatform zoals het Coördinatie Comité voor Inlichting en Veiligheid en haar Platform 4 Cyber m.b.t. deze gekende cyberaanvallen?

Hoe vaak is dit Comité samengekomen?

Heeft het Nationaal Crisiscentrum andere overheidsorganen (zoals gemeenschaps- of gewestregeringen en deelparlementen, de Federale Kamer, etc.) gewaarschuwd? Waarom wel of waarom niet?

01.03 Daniel Senesael (PS): Monsieur le premier ministre, à la fin du mois d'août, la presse nous informait que des pirates informatiques auraient tenté de s'introduire dans les serveurs de votre Chancellerie et qu'une plainte avait été déposée auprès du parquet fédéral par le Centre pour la Cybersécurité Belgique (CCB), organe fédéral sous votre tutelle.

Les serveurs de votre cabinet personnel n'auraient pas été atteints puisqu'ils sont hébergés de manière externe. Les porte-parole du CCB se veulent également rassurants sur les conséquences d'une tentative d'attaque qui n'aurait a priori pas abouti à un vol de données.

Cependant, l'ensemble des mots de passe de nos fonctionnaires de police ont été changés et l'enquête complexe menée par le Cyber Emergency Response Team (CERT), le CCB et la Federal Computer Crime Unit (FCCU) de la police

judiciaire fédérale n'a pas encore, à notre connaissance, déterminé l'étendue d'une attaque qui serait d'une ampleur importante.

Monsieur le premier ministre, pouvons-nous recevoir votre retour concernant cette cyberattaque et les conséquences qui en ont découlé en termes de possibles vols de données ou d'informations? Depuis lors, avez-vous pris des dispositions supplémentaires au sein de la Chancellerie?

De manière structurelle et globale, Mme De Sutter, ministre en charge de la Fonction publique, nous indiquait récemment la création d'une autorité nationale de certification de cybersécurité – la NCCA –, d'un Guide pour la sécurité de l'information réalisé par le SPF BOSA dans le but de prévenir au mieux les menaces, ainsi que de la mise en place d'un *early warning system*, de rapports trimestriels, de bulletins d'alertes et de partages d'informations de menaces potentielles aux SPF concernés.

Au regard de l'actualité et de l'état d'alerte élevé ayant émané de votre cabinet, des mesures et des moyens supplémentaires ont-ils été déployés en termes de cyberdéfense pour nos services publics, notamment nos services de police qui semblent également avoir été ciblés?

De **voorzitter**: De heer Dallemagne is niet aanwezig. Zijn er collega's die hierbij willen aansluiten? (*Neen*)

Het woord is aan de eerste minister.

01.04 Minister **Alexander De Croo**: Collega's, ik zal een vrij lang antwoord geven aangezien er heel veel deelvragen zijn gesteld.

Eerst en vooral is er de bezorgdheid over het bestaan van deze cyberaanvallen op Belgische instellingen. Dat is al enige tijd duidelijk een nieuwe realiteit, waarbij criminaliteit en andere vormen van agressie of inmenging zich in de virtuele wereld aan het versterken zijn. Deze incidenten bewijzen dat de dreiging stelselmatig verhoogt en dat de overheid een belangrijk doelwit is. Zoals gezegd is cyberveiligheid een essentieel deel van onze nationale veiligheidsstrategie. Als bevoegd minister neem ik de gepaste initiatieven om ervoor te zorgen dat wij voldoende bescherming kunnen bieden.

Ik zal eerst toelichten wat wij doen op het vlak van capaciteit. De Nationale Cybersecurity Strategie werd in mei 2021 goedgekeurd en richt zich zowel

op de globale bevolking als op bedrijven, overheidsdiensten en organisaties van vitaal belang. De opvolging van de implementatie van die strategie gebeurt door het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid, onder leiding van het CCB.

Om de ambities te kunnen realiseren, werd voor het CCB een meerjarig groeipad uitgetekend dat blijvende ondersteuning van organisaties van vitaal belang garandeert en de capaciteit van CERT.be aanpast aan de verhoogde dreiging. Dat laat ons toe om de reeds gekende EU-verplichtingen te honoreren en om projecten te financieren die het vertrouwen van de bevolking en bedrijven in een digitale omgeving verhogen.

België werd dankzij de inspanningen van de voorbije twee jaar één van de minst kwetsbare landen van de EU. Volgens de BitSight index, die wereldwijd permanent het aantal cyberaanvallen, kwetsbare en geïnfecteerde systemen meet, steeg België voor het eerst naar de eerste plaats van alle EU-landen. Intussen staat ons land al vier maanden op die eerste plaats.

Dat is vooral dankzij de gerichte waarschuwingen van het CCB. In het derde kwartaal van dit jaar stuurde het CCB met zijn Early Warning Systeem meer dan 1.000 waarschuwingen naar de aanbieders van essentiële diensten en operatoren van kritieke infrastructuren. Daarnaast stuurde het CCB bijna 6.000 gerichte waarschuwingen naar bedrijven en overheidsdiensten met kwetsbare systemen. Het Early Warning Systeem, dat informatie met betrekking tot cyberdreigingen verzamelt, correleert en vervolgens gericht ter beschikking stelt van de gebruikers van dit platform, wordt in de toekomst nog verder uitgebreid.

Een nationaal contactcentrum werd opgericht om bedrijven en het grote publiek doorlopend informatie en advies te kunnen verlenen. Jaarlijks organiseert het CCB samen met zijn nationale partners ook grootschalige bewustwordingscampagnes. Vorig jaar bereikte de campagne ongeveer 55 % van de Belgische bevolking. Dit jaar roept de campagne elke gebruiker op om bijzondere aandacht te besteden aan de veiligheid van onze mobiele toestellen. Bovendien informeert het CCB via de website en de app van Safeonweb het hele jaar door over cyberdreigingen, zoals phishing en andere vormen van online oplichting.

Tot zover wat wij doen om verder in de cyberveiligheid te investeren.

Met betrekking tot de cyberaanvallen op Binnenlandse Zaken en Defensie is het nieuw dat wij in staat zijn geweest om een attributie te doen van de vermoedelijke daders van deze feiten. Zo'n attributie is in het algemeen een bijzonder moeilijke operatie. Dat gebeurt op basis van technische indicaties, inlichtingen waarover we beschikken en geopolitieke factoren. Omwille van de veiligheid kan ik niet ingaan op de details van de methodes die wij gebruiken.

Ons land heeft in juli als gevolg van die attributie middels een mededeling de Chinese autoriteiten aangepord om op te treden tegen de kwaadaardige cyberactiviteiten van Chinese actoren. We vragen dat China alle gepaste en mogelijke maatregelen neemt om de situatie te detecteren, te onderzoeken en aan te pakken. Dergelijke aanvallen door hackergroepen zijn immers een aantasting van onze soevereiniteit, onze democratie, onze veiligheid en onze samenleving. Ze zijn in tegenspraak met de normen van verantwoordelijk staatsgedrag in cyberspace, zoals alle VN-lidstaten die onderschreven hebben. Wij blijven er bij de Chinese autoriteiten op aandringen om zich aan deze normen te houden en niet toe te laten dat hun grondgebied voor kwaadaardige cyberactiviteiten wordt gebruikt.

Ons land staat daarin niet alleen. Andere landen zoals Duitsland en ook de Europese Unie hebben deze Chinese hackergroepen al geregeld met de vinger gewezen. In diplomatieke termen is dit een duidelijke vingerwijzing. Internationaal wordt dit beschouwd als een zeer belangrijke en krachtige actie.

We brengen deze boodschap ook duidelijk over aan onze Chinese gesprekspartners in onze contacten. Het is evident dat het hier gaat over activiteiten die in elk land als crimineel zouden worden bestempeld. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van elk land om ervoor te zorgen dat deze activiteiten stoppen of niet worden gefaciliteerd, laat staan aangemoedigd.

In een publieke reactie heeft de Chinese ambassade haar ongenoegen en verzet tegen onze verklaring uitgedrukt en geëist dat er concreet bewijs zou worden geleverd. Zij hebben benadrukt dat de cyberveiligheid ook voor China een grote prioriteit is en dat er met betrekking tot dit thema moet worden samengewerkt. Wij zullen de Chinese gesprekspartners in de toekomst uiteraard aan hun engagement ten aanzien van de cyberveiligheid herinneren.

Voor beide incidenten werd ook een officiële klacht ingediend en is een strafrechtelijk onderzoek lopende.

Inzake de hack van de Kanselarij kan ik bevestigen dat het incident zeer vlug werd gedetecteerd. De nodige bewarende maatregelen werden onmiddellijk genomen om de systemen te beschermen. Meer details en het antwoord op enkele technische vragen moet ik schuldig blijven, omdat het gerechtelijk onderzoek nog loopt. Het gerechtelijk onderzoek zal ook moeten uitwijzen of er nog verdachten kunnen worden geïdentificeerd om ze te kunnen vervolgen.

Wij investeren uiteraard veel in onze veiligheid. De FOD Kanselarij beschikt over een raamcontract met een private dienstverlener voor het garanderen van de veiligheid van de IT-systemen. Voor alle duidelijkheid, de Kanselarij maakt geen gebruik van producten van Chinese of Russische merken. Een beperkt aantal Huawei smartphones werd intussen vervangen.

Heel wat personen hebben hun paswoorden moeten resetten. Dat is in het geval van cyberincidenten een preventieve maatregel die zo snel mogelijk wordt uitgevoerd, om de integriteit van de toegang tot systemen en data te verzekeren.

Deze vraag werd alleen gesteld aan de partners waarvan de zogenaamde *active directory* beheerd wordt door de FOD Kanselarij. Het gaat om een aantal beleidscellen, een aantal kleinere instellingen die afhangen van de FOD Kanselarij en instanties zoals het Agentschap voor Buitenlandse Handel, de Hoge Raad van Financiën en de Ombudsdienst voor Energie. De belangrijkste groep gebruikers betrof evenwel de geïntegreerde politie, die ook gebruikmaakt van deze *active directory*.

Le traitement de cet incident a nécessité une collaboration avec les services du Centre pour la cybersécurité Belgique (CCB). L'assistance de première ligne de Microsoft a été utilisée, il a été fait appel à Microsoft DaRT (Detection and Response Team) pour l'analyse de l'ensemble de l'infrastructure. Il s'agit d'une procédure normale pour identifier ce type d'incidents. Le coût de l'intervention de la DaRT s'est élevé à 315 000 euros. Les autres interventions sont couvertes par les contrats et les coopérations existantes.

Je tiens à souligner que la Chancellerie considère

la sécurité de l'information comme un élément essentiel de l'organisation. Elle coopère avec d'autres ministères dans une synergie ouverte pour parvenir à une politique commune. Une politique fédérale de sécurité de l'information a déjà été publiée par le SPF Stratégie et Appui (BOSA) - la question y faisait référence. L'objectif de cette politique est de garantir la confidentialité, l'intégrité et la disponibilité des données en promouvant les bonnes pratiques. La Federal Information Security Policy (FISP) complète les directives de base sur la sécurité de l'information publiées par le CCB, conformément aux normes internationales.

01.05 Bert Moyaers (Vooruit): Mijnheer de premier, bedankt voor uw zeer uitvoerig antwoord. De materie is op zich niet gemakkelijk. Zoals u zegt, de cyberaanvallen focussen zich steeds meer op overheidsinstellingen, dat is helaas een nieuwe realiteit aan het worden. Ik vind het dan ook heel goed dat cyberveiligheid een heel belangrijk aandachtspunt is in de nationale veiligheidsstrategie die wij vorig jaar goedkeurden. Het verheugt me dat er via het CCB een meerjarig groeipad is om de EU-verplichtingen te kunnen honoreren. Het is goed te vernemen dat wij momenteel tot de minst kwetsbare landen behoren. Tegelijk moeten we waakzaam blijven, want een cyberaanval kan zomaar het hele zootje overhoop gooien, als ik dat zo mag uitdrukken.

Vorig jaar werd een campagne gevoerd waarmee we ruim één op twee Belgen hebben bereikt, namelijk 55 %. Dat lijkt mij erg belangrijk. Dit jaar richten we de campagne op mobiele toestellen. Ik kan alleen maar benadrukken hoe belangrijk dat is. Afgelopen weekend nog maar werd mijn naam als burgemeester gebruikt in een fake e-mail naar alle gemeenteraadsleden met een dringende hulpvraag. Daarom vind ik het belangrijk dat we campagne blijven voeren, want we moeten mensen bewust maken van de gevaren van cyberaanvallen.

01.06 Barbara Pas (VB): Mijnheer de premier, bedankt voor uw uitvoerig antwoord. Ik moet weliswaar vaststellen dat mijn elf deelvragen niet allemaal beantwoord werden. Ik heb begrepen dat het onderzoek ook nog loopt. Ik had echter ook gevraagd naar de evaluatie, aanbevelingen en te trekken lessen uit die aanvallen. Ik was zeer geïnteresseerd naar de concrete aanbevelingen van het Coördinatiecomité voor Inlichtingen en Veiligheid en het Platform 4 Cyber. Allicht zal dat na het onderzoek nog vrijgegeven worden.

U zegt dat wij ondertussen al vier maanden op de

eerste plaats staan bij de minst kwetsbare landen van de Europese Unie. Net in die vier maanden werd de kanselarij, de ondersteuning van uw diensten, gehackt. Het veiligheidsrisico daarvan is één aspect, een ander aspect zijn de verschillende zeer onaangename praktische gevolgen van die hack. De gehele federale en lokale politie was er mee in betrokken. De computers van alle agenten moesten gereset worden, met alle problemen van dien, zoals onbereikbaarheid of het niet kunnen beantwoorden van mails. Waakzaam blijven, zoals de collega zegt, lijkt mij dan ook een understatement. We moeten ervoor zorgen dat het Belgische malgoverno niet de digitale veiligheid aantast.

01.07 Daniel Senesael (PS): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour la qualité de votre réponse.

Comme cela a déjà été souligné, il s'agit d'une matière technique. Toutefois, on peut constater que le CCB s'est montré à la hauteur des attentes et en adéquation avec la stratégie mise en place.

La vulnérabilité de nos institutions doit évidemment être prise en considération. Comme vous l'avez dit, monsieur le premier ministre, il est ici question d'une atteinte à notre souveraineté. Je salue les mesures préventives qui ont été prises en matière de cybersécurité. Je me félicite également que notre vigilance soit accrue pour éviter les dysfonctionnements et les problèmes au sein de nos polices locales et fédérale. Enfin, je tiens à vous remercier pour le travail que vous continuez à effectuer en la matière.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Samengevoegde vragen van

- **Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De stabilisering of de evaluatie van de vaste begrotingsinspanning" (55029498C)**

- **Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De resterende begrotingsambities van de regering" (55029499C)**

- **Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "Het monitoringcomité" (55029520C)**

- **Sander Loones aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De toestand van de begroting" (55030730C)**

- **Peter De Roover aan Alexander De Croo (eerste minister, belast met BZ en EZ) over "De nood aan grondige hervormingen om de**